

De Heraut

VAN DE

Gerreformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 27 Juli 1890. N°. 657.

De afdracht wordt geregeld des Vrijdags aan de geboondeerde verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE van De Heraut, Amsterdam.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20. Afzonderlijke stukken aan het Bureau 10 Cent. Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaars, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam. Advertentie: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor een regel meer 16 Cent. Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verlaanen van Vereenigingen 10 Ct. per regel.

„Den dood niet zien.”

Voorwaar, voorwaar zeg ik u: zoo iemand mijn woord zal hooren, die zal den dood niet zien in der eeuwigheid. Joh. 8:51.

Nog altoos blijft het voor meer dan één tegenstrijdig schijnen, dat Jezus gezegd wordt, ons van den dood verlost te hebben, en dat een kind van God toch sterven moet.

Of is dan de verlossing van den dood, die Jezus ons heet aangebracht te hebben, dus wel iets meer dan schijn.

Om onzer zonde wil is de dood over ons gekomen. Van dien dood zou Jezus ons verlost hebben. En zie, we sterven toch.

Henoch is niet gestorven, en Elia is in een onweder ten hemel gevezen, maar al wie voortvrees onder de „rechtvaardigen” gerekend werd en wordt, is al reeds door het bange sterven heengegaan, of wordt eerlang door den dood bedreigd.

Gestorven is Abraham, de „vader aller geloovigen”, gestorven zijn alle patriarchen, gestorven is Mozes en Samuel en Daniël en alle profet. En ook in de dagen des Nieuwen Verbonds is het niet anders geworden. Geen van Jezus' apostelen is aan het sterven ontkomen. Gestorven zijn alle mannen Gods, die de Gemeente van Christus als haar kerkvaders vereert. Gestorven zijn evenzeer de helden des geloofs, die de Heere voor de Reformatie zijner kerken verwerkt had. En nog gaat sterven altoos rusteloos, altoos onverbiddelijk voort. Niet alleen de spotters, maar ook Gods vroomste kinderen sterven, en alóó vroom noch alóó heilig verkeert er ook maar één onder de heiligen, of ook zijn stervensure beidt hem reeds.

Het blijft de oude klacht van den Psalmist: „Wie is er die het graf niet zien zal?” En alleen zij, wien het gegund zal worden, de wederkomst van den Zoon Gods op de wolken te beleven, bezitten de heerlijke profetie, dat zij aan het sterven ontkomen zullen, en in den toestand der heerlijkheid plotseling zullen overgaan, veranderd in een oogenblik tijds.

Maar is het dan niet waar, dat onze Heiland ons van den dood verlost heeft? Ja, is het dan niet alóó, dat Hij zelf, stelliglijk en plechtiglijk verklaard heeft: „Voorwaar, voorwaar zeg ik u, zoo iemand mijn woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet zien in der eeuwigheid.” En heeft Jezus, om allen twijfel op te heffen, deze zelfde belofte straks niet nogmaals bevestigd, toen hij sprak: „Zoo iemand mijn woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet smaken in der eeuwigheid?”

En vindt nu ook dit woord der Heilige Schrift vaststaat en niet kan gebroken worden; en er evenmin iets valt af te dingen op het harde feit, dat alóó Gods kinderen toch sterven moeten, hoe rijnt ge dit dan, en hoe kunt ge dan Gods vroomste kinderen sterven zien, zonder nochtans in uw onwrikbaar geloof aan de zekerheid van Jezus' belofte te worden geschokt?

Ook u persoonlijk wordt aangezegd, enerzijds dat eens te sterven u onvermijdelijk is, en dat ge nochtans te gelooven hebt, dat ge den dood smaken noch zien zult, zoo ge het woord van Jezus bewaart. Maar eeuwig, hoe dan de strijd, waarmee schijnbaar het één het ander weersprekt, op te heffen?

Hoe het aan te leggen, om nog op uw stervenspoude, als uw laatste ure gekomen is, een innig hartelijk ja en amen op te worden van Jezus te geven, en nog in uw sterven te juichen en te jubelen: „Ik zal den dood niet smaken, noch in mijn sterven den dood zien!”

Natuurlijk kan dit niet, zoo te sterven en den dood te zien hetzelfde beteekent. Dan toch sloot elk sterven het niet zien en niet smaken van den dood uit.

Maar is dit zoo? Als God de Heere in het Paradijs den mensch met den dood bedreigt, zoo hij zondigt, is dan enkel bedoeld, dat zijn dagen op aarde niet eeuwig zullen zijn, maar vroeg of laat zullen worden afgesneden?

Is de dood dan niet over Adam en Eva gekomen voor na 900 jaren, en heeft al die eeuwen lang de uitvoering van het doods-vonnissen getoeld?

Leert ook de Heilige Schrift u niet, dat elk kindeke dat nu uit een vrouw geboren wordt, reeds dood is in zijn geboorte, ook al begint het pas te leven, en al zal het misschien zijn dagen rekken tot tachtig en tot negentig jaar?

De dood in uw ziel om te dragen, is dat dan niet het ijslijk lot van elk kind des menschen, zoolang hij niet wederom geboren is?

En indien aldus de dood blijkt macht over ons te hebben van onze geboorte af, gaat dan die macht van dien dood bij elk niet herboren schepsel niet met hem tot over het graf?

Is er niet een eeuwige dood; een dood dus die met het wegsterven in het graf nog volstrekt niet is afgedaan, maar die tot in het graf vervolgt, en eerst na het laatste oordeel zijn ontzettende macht van vernieling en verwoesting aan een iegelijk, die buiten Christus stierf, volcinden zal?

En alóó bezien, wat is het gewone sterven, na volbrachten levensloop, dan anders dan één enkele, snel voorbijgaande openbaring van die ontzettende macht, waarmee de Dood, de eeuwige Dood, elk van God verlaten zondaar nu reeds vast heeft, terwijl hij nog leeft, en eens eeuwig ontsluit zal?

In de handen van den Dood te vallen is dus iets veel ontzettenders, te sterven iets veel lichters.

Naar het oogenblik van sterven kan men verlangen, naar het vallen in de macht van den Dood nooit. En dit juist is het schriklijk bedrog van den zelfmoordenaar, dat hij denkt er met het enkele sterven af te zijn, en niet inziet, hoe hij zich juist den Dood in de armen werpt.

Sterven is heengaan uit deze wereld, en, zonder meer, een overgezet worden in een andere wereld.

Of nu dit sterven u naar beter of naar erger wereld brengt, hangt maar van de vraag, tot welk een wereld gij behoort.

Behoort gij, doordien ge van Jezus zijt, tot Jezus' wereld, tot zijn rijk, tot zijn heerlijken staat daarboven, welnu dan is het sterven voor u niet anders, dan een afsterven van de zonde en een overgang naar die heerlijke wereld waar Jezus is.

Maar ook, behoort ge niet tot Jezus, maar zijt ge nog altoos uit dien anderen vader, die een menschenmoorder van den beginne is, wat zou het sterven u dan anders zijn, dan een losgemaakt worden uit de behoudende genade, die dit aardse leven nog steeds verzet, om overgezet te worden in die wereld, waar de Dood gezien en de Dood gesmaakt wordt en de Dood eeuwiglijk heerscht?

Toch, zult ge zeggen, blijft ook zoo het gewone sterven nog altoos iets ontzettends. En dat is zoo.

Het sterven vóór Jezus' wederkomst is nu eenmaal een uit elkaar gerukt worden van zielen lichaam. Een geweldige loscheuring van de twee bestanddeelen van ons wezen. Een loscheuring, die straks bij Jezus' wederkomst weer hersteld wordt, maar die toch niettemin wezenlijk en ontzettend is, en allicht eeuwenlang u kan doen voortbestaan in afgescheiden staat, dat ge wel uw ziel hebt en in uw zieleleven gelukzalig en bij Jezus zijt, maar niettemin u lichaam derft.

Maar ook zoo is zulk een sterven voor Gods kind nog nimmer een zien of smaken van den Dood.

Jezus heeft den dood voor u en in uw plaats gezien en gesmaakt, opdat gij den dood nooit te zien zoudt krijgen.

Dat was zijn nederdaling ter helle. Toen zag, toen smaakte hij den dood in al zijn afgrijzing.

En als gij nu gelooft, en ge komt aan uw sterven toe, dan zal de Dood ook bij u wel pogen in te dringen, en ook u wel trachten aan te grijpen, om te maken dat ge hem ziet en te maken dat ge hem smaakt.

Maar in die ure zal de Christus den Dood tegenhouden; zal uw Jezus den Dood beletten tot u te genaken; zal uw Heiland u voor den aanblik van den bange Dood met zijn eeuwige liefde dekken.

En zoo zal het door niets dan grondeloze ontferming zijn, dat gij wel wegsterft, en toch, mits ge van Jezus zijt, den Dood niet ziet.

KUYPER.

Amsterdam, 25 Juli 1890.

Uit Lunteren doet men de vraag, of de „Kerkelijke Kas” niet evengoed haar bezwaren met zich brengt als het Reglement van 1869.

Ons antwoord hierop kan kort zijn. Zeer zeker zijn ook aan de „Kerkelijke Kas” zeer ernstige bezwaren verbonden. We hoorden nog van niemand die de „Kerkelijke Kas” zijn kerkelijk ideaal vond.

En ook is het volkomen waar, dat uit het bestaan van de Kerkelijke Kas het gevaar

kan voorkomen, dat deze vereeniging te veel overwicht in het kerkelijk leven krijgt. Hoogst wenschelijk zou het dan ook zijn, dat de Overheid in ons Staatsrecht op dit punt zulk een verandering bracht, dat zulk een „Kerkelijke Kas” kon vervallen.

Maar nu onder Gods voorzienig bestel, mede tot straf voor onze kerkelijke zonde, het Staatsrecht ons ten dese zoo ongunstig is, voegt het ons, ons te schikken in dezen minder aangenamen toestand, en door een hooghouden van het geestelijk karakter van onze kerken zooveel doenlijk te waken, dat de gevreesde gevaren niet komen. En dit kan, zoo onder de broeders de vrees des Heren maar hoofdzaak blijft.

Met het Reglement van 1869 daarentegen is het een heel ander geval. In dit reglement ligt een verkeerd beginsel.

Dit gevoelt men het duidelijkst, als men vraagt, waarom de Gescheidenen in 1834 zulk een reglement niet invoerden. En dan luidt het antwoord, omdat de Gescheidenen bij hun reformatie in 1834, evenals de Dolerenden thans, oorspronkelijk niet als een nieuwe kerk naast de oude wilden optreden, maar staande hielden, dat zij de voorzetting van de kerk der vaderen waren. Herhaaldelijk is hun toen door de Overheid erkenning aangeboden, mits ze dit één punt maar wilden opgeven. Ze konden dat punt wel voor zich zelf zoo bedoelen. Ze konden er onder elkander zoo over spreken. Dat deed er niet toe. Mits ze het maar opgeven in rechten.

Lang hebben de Gescheidenen hier toen tegen gestreden, en de besten zeiden altoos: „Dat nooit!”

Maar allengs is die tegenstand verzwakt. Op het denkbeeld van een kerkelijke kas was nog niemand gekomen. En men had dus geen andere keus, dan om de kerkelijke goederen of op personen te laten staan, wat zeer gevaarlijk was, of ten slotte aan den eisch van de Overheid toe te geven.

Daarom kwam het dan ook in 1869; maar nog zonder dat men begreep, hoe men hiermee heel het Collegiale kerkrecht in beginsel binnenhaalde, en met de Dordsche kerkenordering in strijd geraakte.

En eerst nu, na de Doleantie, zijn de schrandere en kundigste onder de Christelijke Gerreformeerden tot het inzicht gekomen, dat het Reglement van 1869 weg moet.

Weg moet, kort gezegd omdat het principieel in strijd is met de Dordsche kerkenordering.

Voor ons bestaat derhalve thans geen andere keus, dan om of de Dordsche kerkenordering vast te houden, of het Reglement te aanvaarden. En bij die keuze is geen aarzeling mogelijk.

Juist omdat we onder de Dordsche kerkenordering leven, moet het Reglement van 1869 door ons bestreden en mogen we er niet gaan.

Ook nog vraagt men ons, of de bedenking van Christ. Geref. zijde tegen het optreden van de Doleantie in plaatsen, waar reeds een kerkeraad van Christ. Geref. zijde bestaat, niet billijk was.

Wat dit punt aangaat, wenschen we te verklaren, dat het thans almeer zijn praktische beteekenis verliest, zoodra maar eerst

het Reglement van 1869 uit de wereld is. Is dat reglement eenmaal op zij gezet (maar ook niet eer), dan zou ongetwijfeld de kerkeraad der Christ. Geref. kerk in zulke plaatsen zonder bezwaar hunnerzijds allicht den éénig noodigen stap kunnen doen, die ons alsdan het aanvaarden van dat bedding mogelijk zou maken.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

De kerkeraad der Ned. Geref. kerk van Sprang noodigt bij deze de zusterkerken in Noord-Brabant en Limburg uit, punten voor het agendnm der D. V. 26 Augustus te Vrijhoeven-Kapel te houden classis vóór 2 Augustus e.k. voor hem in te zenden aan den scriba G. Kuipers aldaar.

L. S. De ondergeteekenden, gedeputeerd door de classis Leeuwarden—Sneek—Heerenveen, om een nauwkeurig onderzoek in te stellen naar den financieelen toestand der Ned. Geref. kerk te Wartena c. a., naar aanleiding van haar verzoek aan die classis gericht, om een aanbeveling tot het verkrijgen van eenigen steun van de zusterkerken enz., hebben hieraan voldaan en hun is gebleken, dat bedoelde kerk dien steun zeer dringend noodig heeft, om voor een stoffelijken ondergang te worden bewaard.

Ondergeteekenden kunnen derhalve met volle vrijmoedigheid de gevraagde aanbeveling verstrekken; en ieder met aandrang opwekkende, om naar des Heeren wil en eisch elkanders lasten te helpen dragen, hietoe iets te willen afzonderen van datgene, waarover de Heere u tot rentmeester heeft gesteld.

Deputaten voornoemd, Ds. J. WISSI, H. BERGEMA.

Grijp, Leeuwarden, 24 Juni 1890.

Giften en collecten zullen in dank ontvangen en verantwoord worden door den heer F. J. Drost te Wartena.

In dank ontvangen op de verzonden circulaire, voor het bouwen van een Pastorie, de navolgende kerkcollecten. Wommels f 7.30, Sneek f 5.80, Heeg f 8, Delft f 10, Dokkum f 14.02, Lollum f 7.50, IJsselstein f 1, Oosterbierum f 18.26, Voorhuizen f 2.50, Schietens f 11.60, Wons f 11, Amsterdam f 35, in eigen gemeente f 22.85, Schoonewoerd f 6, Oosterend f 3. Dankbaar, doch niet voldaan, want als wij bezien dat er ruim 250 kerken uitgetreden zijn en wij slechts van 15 ene gift ontvingen, dan zeggen we: Och! broeders, wilt toch opwaken, legt onze circulaire niet ongelezen ter zijde, noch klaagt dat er zooveel gevraagd wordt, want weest er verzekerd van, is er één plaats in Nederland waar geestelijke en financieele nood is, dan mag het wel voorzeker deze gemeente genoemd worden.

Wat wij u dan vragen mogen, wilt ons toch niet vergeten: bij eigen ervaring weten wij, dat wij hier zoo licht toe geneigd zijn, maar wilt ons steunen met uwe geboden en gaven. Nog eens, de nood is hier groot; reeds ettelijke jaren werd deze gemeente beaard door het modernisme, wat krachtig heeft medegewerkt dat het nu voortwoekerende socialisme welig tiert. Dat het den Heere dan ook nog eens behagen moge ons een leeraar te schenken, woordde: „Wijkt van mij, gij werkers der ongerechtigheid! want de Heere heeft de stem mijns gewens ge hoord.” Daarna werd het hout aangestoken. De martelaar hief zijn gelaat naar boven en bad: „O Eeuwige Vader, in uwe handen beveel ik mij.” En zoo scheide hij van deze aarde en ging in, in de vreugde des Heeren den 22sten December 1890.

Eenige dagen later volgde hem Maria, de vrouw van Augustijn, den barbiër, in den dood. Zij werd levend begraven. Zagen wij hierboven, dat het Augustijn den barbiër gelukt was, te ontvluchten aan degenen die hem vingden, niet lang mocht hij zijne vrijheid genieten. In de stad Beaumont op de markt staande met zijne koopwaren, werd hij herkend. Toen hij zag dat er aanstaanden gemaakt werden, om hem te vangen, ontvluchtte hij nog eenmaal naar een dicht daarbij gelegen bosch. Doch te vergeefs. Hij werd ontdekt en gevatelijk naar Bergen gebracht. De geloovigen, die Augustijn kenden, vreesden dat hij, van wien zij wisten dat hij zwak en kleinmoedig was, bezwijken zou voor de rechters. Maar niet, het onverwachte gebeurde. Met vrijmoedigheid beledigde den Christus en volhardde hij die belijdenis. Hij werd veroordeeld om levend verbrand te worden. Het ontbrak hem niet aan medelijdende menschen, die hem smeekten, om terug te keeren. Maar ook in die ure was de Heere met hem.

Hij werd naar Beaumont gebracht. Even buiten de stad lag een berg, waar hij zou moeten sterven als een ketter, zooals de menschen zeiden. Daar gekomen werd hij aan een paal gebonden en het stroom aangestoken. Hij voelde reeds de hitte van de brandende houtmijt, toen hij den Heere begon te loven. Zijne laatste woorden waren: „O Eeuwige Vader! aan U beveel ik mijn geest!” Toen ging deze geestelijke krijgsknecht in tot de ruste zijns Heeren.

DE GAAY FORTMAN.

De martelaren.

XX.

Mr. NIKOLAAS.

Van de zuidelijkste provinciën der Nederlanden is Henegouwen het gewest, waar de Hervorming zich het meest uitgebreid heeft. En waar de Hervorming kwam, werd er ook vervolg en gemarteld door de vijanden der waarheid. Geen wonder dus, dat ook Henegouwen bodem doorweekt is van het bloed der martelaren.

Op het einde van 1548 kwam Mr. Nikolaas, de Franschman, met zijne vrouw Barbara, en Augustijn de barbiër met zijne vrouw Maria in Henegouwen, van waar de beide laatstgenoemden geboortig waren. Eenigen tijd had dit viertal te Genève gewoond, toen waren zij naar Duitschland getrokken, waarna zij in de Nederlanden kwamen. Hier te blijven was hun voornemen niet. Zoo spoedig mogelijk hoopten ze naar Engeland over te steken. Toen evenwel het gezelschap Bergen of Mons naderde, verzocht Augustijn, die, evenals zijne vrouw, kort bij die stad geboren was, daaraan te gaan en de gemeente des Heeren te vertroosten en op te beuren. Mr. Nikolaas gaf aan den wensch zijns medereizigers gehoor en ging naar Bergen. Niet lang bleven zij daar. Zij moesten naar Engeland over Doornik. Doch voordat ons viertal de stad verlaten had, werden Augustijn en zijne vrouw herkend en verraden. De beambte, wien dit aangezegd was, ging terstond Mr. Nikolaas en de zijnen achterna en haalde ze op vier mijlen afstands van Doornik in. De barbiër wist zijnen vervolgers nog te ontkomen, maar de overigen werden gevangengenomen en naar Mons teruggevoerd.

Onderweg werden de gevangenen zeer wreed en hard

behandeld. Ruwe spot werd hun toegevoegd en slagen werden hun toegediend. Zoo zaten ze aan tafel, om te eten. Mr. Nikolaas ging voor in het gebed. Doch dit was niet naar den zin des beambten, die hem lachend toevoegde: „Nu zullen wij zien of God u uit mijne handen verlossen zal, ketterische boef!” Vriendelijk vroeg Nikolaas hem: „Mijn vriend, wat heeft Christus u gedaan, dat gij Hem in stukken trekt met uwe lasteringen? Ik bid u in den naam van God, dat gij ophoudt. En als het is, dat uw hart zoozeer verblift is van verwoedheid tegen den Zoon Gods en zijn Woord, dat gij u niet kunt onthouden van bespottende des Heeren Jezus Christus, sla dan mij en koel daaraan uw gemoed. Want dat zal mij veel aangenamer zijn.” Na het maal werd de reis voortgezet en kwam men te Bergen aan. De gevangenen zaten op een wagen gebonden, en zongen met een blij gemoed Psalmen.

In de nabijheid van Bergen lag in die dagen een kasteel. Daarheen werden die gevangenen gebracht, daar zette men ze geketend aan de voeten in een donkere gevangenis. Eenige dagen later bezochten de hertog van Aerschot en vele priesters en Minnebroeders onzen Mr. Nikolaas. Daar werden hem inlichtingen gevraagd, van waar hij was en waarheen hij ging en Mr. Nikolaas gaf ze minzaam. Zij vroegen hem naar zijn geloof en hij bleef het antwoord niet schuldig. Maar nu begonnen de aanvallen der geestelijken, zonder evenwel onzen martelaar een enkel oogenblik te kunnen doen bezwijken. Integendeel wist hij hun soms zoo te antwoorden, dat ze niet wisten, wat ze zeggen moesten, en daarom riepen: „Hij heeft den duivel! naar het vuur, naar het vuur met den Lutheraan!” Mr. Nikolaas vroeg hun hierop, of zij zoo bang waren voor zijne belijdenis, dat zij die niet eens wilden hooren, terwijl ze naar die eens Turks of Joods willog zouden luisteren. Ook verlangden de vijanden te weten, bij wie hij te Mons gelooft had, want daardoor zouden zij met de belijders van Christus naam aldaar bekend kunnen worden. Onze gevangene was voorzichtig genoeg, zijne herberg niet te noemen.

Toch kwamen het zijne rechters te weten. Nikolaas' vrouw Barbara bezweek voor de vliedende woorden des hertogs van Aerschot, die tot haar zeide: „Barbara, mijne vriendin, ik bid u uw leven te sparen; gij zijt nog zulk een jeugdige vrouw. Wanneer ge ons het huis wilt wijzen, waar gij gelooft hebt, beloof ik u uit de gevangenis te ontslaan.” Barbara wees het gevraagde huis en maakte hierdoor, dat velen gevangengenomen werden. Zij zelve ging echter vrij uit.

Nadat de rechtzaak tegen Nikolaas lang genoeg geduurd had, kreeg hij zijn vonnis. Het was een doods-vonnissen. Nikolaas verblijdde zich in den Heere, dat hij verwaardigd was een getuige van Jezus Christus te zijn. Zelfs zong hij een psalm tot verbaring zijner bewakers. Vervolgens werd hij naar de wachtkamer gebracht, om daar het oogenblik van zijn wegvoering naar het schavot af te wachten.

Hij bezag er zijne kleederen nog eens. Zij zaten vol stroom. Dit hinderde hem, daarom verwijderde hij het, zeggende: „Mijne vrienden, ik reinig mij, omdat ik ge-roepen word tot de brulof van het Lam.”

Zeer bevreemd waren de rechters voor de mogelijkheid, dat de ketter tot het volk spreken zou. Daarom werd hem dit verboden, onder bedreiging, dat hem anders een bal in den mond gestopt zou worden. Hoewel ongearn, onderwierp de martelaar zich aan dit verbod, mits hem toegestaan werd biddende en lovende den dood tegemoet te gaan.

Te twee uren na den middag werd Mr. Nikolaas naar de strafplaats gevoerd. Bij het verlaten van het kasteel hief hij de oogen tot den Heere op en bad. Dit deed hij weer op de gerechtsplaats. De monniken hadden hier linder van en wilden 't hem beletten. Maar hij riep: „O Mannen, mannen, hoelang zal uw hart verstandend zijn?” Toen sloeg men hem in het aangezicht. Hoe beledigend dit moest zijn voor den martelaar, hij droeg het. Vervolgens werd hij aan den paal gebonden. Zelfs toen konden zijne vijanden hem niet met rust laten. „Gij hebt den duivel”, wierpen zij hem naar het hoofd. Hij ant-

die deze gemeente komt te leiden naar zijn Woord, opdat er nog zielen gewonnen worden voor zijn dierbaar Koninkrijk.

Namens den kerkeraad.
S. DE VRIES, scriba.

St. Jacobie-Parochie.

Buitenland.

Frankrijk. Het schijnt dat het Roomsche Frankrijk steeds meer in isolement zijn heil gaat zoeken. De Roomsche geestelijkheid weigert tegenwoordig te zijn bij een begrafenis, waaraan vrijmetselaars officieel deelnemen. Van daar dat steeds meerdere civiele of burgerlijke begrafenisplaatsen hebben. Tot hiertoe had geen kerk er naar gevraagd of Joden, Protestanten enz. deelnamen aan begrafenisplechtigheden; nu gaat Rome de vrijmetselaars niet alleen buitensluiten, maar heeft men aan de Roomschen verboden om deel te nemen aan een begrafenis, die niet op Roomsche wijze geschiedt. Kennelijk is het er om te doen om de Roomsche bevolking van de vrijdenkers af te zonderen en om te verhinderen dat leden der Roomsche kerk gaan luisteren, wanneer Protestantsche predikers een rede houden bij een geopende groeve. Op haar standpunt heeft Rome gelijk. Als wij ons niet vergissen in Frankrijk voor op een steeds heviger strijd tegen de radicale en socialistische elementen, die thans in Frankrijk den hoveentoon hebben.

Meer en meer werpt zich de Fransche Roomsche kerk op de sociale vraagstukken. Terwijl men onder z.g. Evangelische Protestanten (Gereformeerden kan men hen nauwnoemen) slechts een vereeniging oprichtte om de sociale vraagstukken te bestuderen, zoo heeft de Roomsche kerk al van allerlei tot oplossing van het maatschappelijk vraagstuk tot stand gebracht, onder de leiding der bisschoppen en mannen als de bekende graaf De Mun. Nu zijn er in Parijs ontzettende dingen aan het licht gekomen, die dringend verandering eischen. In Parijs zijn 17,000 woningen die niet een venster hebben en 30,000 zonder schoorsteen. Geen vereeniging om aan de ellende een einde te maken is gesticht en Rome's invloed wordt er zeker niet minder om, dat men de helpende hand toesteeft aan menschen die een treurig bestaan voortlepen.

Rusland. Vrijspreek van den predikant Nerling.
Van 29 Mei-30 Juni vergaderde het gerechtshof van St.-Petersburg met gesloten deuren om de zaak van den predikant Frans Nerling te behandelen. Met spanning wachtte menigeen op de uitspraak van genoemd college.

Den 31sten Maart van dit jaar had het kantongerecht te Reval Nerling, Luthersch predikant te St.-Matthei in Estland, tot een jaar gevangenisstraf veroordeeld op grond van artikel 180 van het strafwetboek. Van deze uitspraak kwam Nerling in hooger beroep, maar ook de procurator van de Revalsche rechtbank had zich niet bij het geslagen vonnis kunnen nederleggen, wijl deze meende dat de opgelegde straf veel te zacht was. De procurator meende dat art. 178 van het strafwetboek op den Lutherschen predikant van toepassing was, dat aldus luidt: »Wie op een openbare plaats, waar een meer of minder talrijke menigte bijeen is, opzettelijk zich machtigt uitlaaten over het Christelijk geloof of over de rechtgevoelige kerk, of zich omtrent de Heilige Schrift en de heilige Sacramenten onbetamelijke uitdrukkingen veroorlooft, wordt gestraft met verlies van alle rechten en met dwangarbeid in fabrieken gedurende ten tijd van 6-8 jaren. Wanneer genoemd vergriep niet op een openbare plaats, maar in tegenwoordigheid van getuigen heeft plaats gehad, met het doel, die personen van hun geloof af te keeren, dan moeten de schuldigen gestraft worden met verlies van alle rechten en tot verbanning naar de verst afgelegen deelen van Siberië."

Op grond van deze paragraaf stond Nerling weder te recht, nu voor het Petersburgsche gerechtshof, de man die in den grond der zaak niet anders gedaan had, dan jiveren om de kudde hem toebetrouwd bij de Luthersche belijdenis te houden. En de uitspraak was verbliffend. Het vonnis van het gerecht van Reval werd vernietigd en Nerling vrijgesproken. Alleen is hem verboden zes maanden zijn ambt uit te oefenen, omdat de rechtbank meende dat hij aan een ander vergriep schuldig was.

Het doet weldadig aan, als men bemerkt, dat er nog eene Russische rechtbank te vinden is, die zich doet het drijven van de Grieksche orthodoxe partij niet laat medelepen om de reeks van harde vonnissen, tegen Luthersche predikanten geweest, te vermeerdern. Zes dagen te voren had de rechtbank te Riga den moed om een paar courantenredacteuren, die in hun blad eenige Luthersche burgers van Riga belasterd hadden, tot gevangenisstraf en het betalen eener geldboete te veroordelen. Men dacht dat tegenover lieden die niet tot de Grieksche kerk behooren, alles geoorloofd is.

Maar niettegenstaande dit alles blijft de toestand der Lutherschen in de Oostzee-provincien hachelijk. Vooral de leeraars staan elk oogblik bloot aan verbanning naar Siberië. Al komt iemand geheel uit eigen beweging tot een Lutherschen leeraar om te begeeren tot het heilig Avondmaal te worden toegelaten, aan verbanning naar Siberië staat hij bloot wanneer de persoon behoort heeft tot de Grieksche kerk. Daarentegen mogen de partijgangers voor de orthodoxe kerk ongestraft zelfs de meest vleeschelijke middelen gebruiken om de Lutherschen afvallig van de kerk hunner vaders te maken, terwijl zij daarbij gesteund worden door het geld en den invloed van de regeering.

Australië. Ook in Australië is evenals in N.-Amerika de kwestie van de heriening der belijdenis aan de orde en wel eveneens in de Presbyteriaansche kerk. Vele komen tegen de sterke uitdrukkingen van de Westminsterse geloofsbelijdenis op, vandaar dat men onder voorwendsel om vereeniging met andere kerken te zoeken, gaat trachten die belijdenis op zijde te schuiven. In de jongste algemeene vergadering van de Presbyteriaansche kerk van Australië, sprak de voorzitter Dr. Clouston als zijn gevoelen uit, dat wilde men vereeniging, men de Calvinistische belijdenis moest herzien. Hij meende dat de kerk even Calvinistisch was als vroeger en sprak uit dat hij bereid was om voor zich persoonlijk de Westminsterse confessie te onderteekenen; maar de tijden zijn veranderd en voor den strijd van

deze dagen is de Calvinistische wapenrusting te hinderlijk. Hij wilde niet met profane handen die Westminsterse confessie aantasten, maar »op verschillende punten een nieuwe geloofsbelijdenis opstellen, die meer overeenstemt met de behoeften van dezen tijd". Dit moet dan een belijdenis zijn die Arminianen bevredigt, en ook Baptisten enz. niet stuit, want zij zijn toch allen Christenen en daarom moet een belijdenis opgesteld die allen kan vereenigen.

Dit jammerlijk gebatel zou ons geen oogeblik ophouden, indien niet hij, die het deed hooren, voorzitter was van de Australische Algemeene vergadering der Presbyteriaansche kerk. Het is diep treurig, maar tevens een spoorlag voor onze kerken om te waken, dat we ons niets van het pand ons toebetrouwd laten onttrooven.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

De vroetogte profet.

Koning Karel van Frankrijk ging eens met verscheiden ridders ter jacht in een woud. Men reed in kleine groepen, en zoo gebeurde het dat de koning, slechts door twee ridders vergezeld, een kolenbrand tegenkwam, die met zijn ezel, die hout droeg, door 't bosch ging. »Hoever is 't nog van hier naar den eikenheuvel? vroeg de koning.

»Nog een uur," was 't antwoord, »maar ik zou u raden terug te keeren, want er dreigt onweer, en dan is 't niet aangenaam in het bosch, vooral wanneer men den weg niet weet."

»Onweer?" riep de koning, »bij zoo'n heldere lucht! Hoe weet gij dat?"

»Dat zie ik aan mijn ezel," sprak de kolenbrand, »als die zijn ooren zoo plat neerlegt, komt er altijd slecht weer."

»Nu, wij zullen maar wijzer zijn dan ezels!" sprak de koning. »Voortuit, heeren!"

En de heeren draafden weg.

Geen half uur later betrof plotseling de heldere hemel. Een felle wind ruischte door het dicht geboomte. Weldra vielen groote regeendruppels en hoorde men in de verte 't rollen van den donder.

De koning begon nu berouw te krijgen. »We moeten terugkeeren," zoo sprak hij, en aldus geschiedde.

Intusschen nam 't onweer toe, en bij den fellen wind en den regen was 't heel moeilijk den rechten weg te houden. De drie ridders zwieften een poos in 't rond, en waren bij toon zij eindelijk een armoedige hiel vonden.

Haastig stegen ze af en traden binnen; hun fraaie kleeren dropen van den regen, en ze zaagen er geweldig bestoft en beslist uit.

Een oogenblik later trad een man de kamer binnen: 't was de kolenbrand van vanmorgen. Hij groette beleefd en zette zich zwigend neder. De vrouw des huizes stookte het vuur op, en de koning met zijn ridders plaatsten zich daarbij om hun kleederen wat te drogen.

Eindelijk hield het noodweer op en de heeren maakten zich gereed te vertrekken.

»Ziet gij nu wel, dat mijn ezel gelijk had," sprak de kolenbrand.

»Ja vriendliep," zei Karel VII, »gij hebt gelijk. Gij kent mij niet Ik ben koning Karel en moet met schamte erkennen, dat de eenvoudige kolenbrand den vorst een les heeft gegeven. Ik was te trotsch om mij door een ezel te laten waarschuwen. Nu heb ik ervaren dat zelfs de hoogste van den geringste leeren kan. Hier hebt gij een goudstuk, al is de goede les voor ons daarmee lang niet betaald."

Weet ook iemand waar in de Schrift nog gewezen wordt op het voorbeeld der redelooze dieren en de Heere klaagt dat zijn volk minder kennis heeft dan zij?

telkens in zijn verzen er voor dankt, dat hij lust tot lezen heeft en het een zeer slecht teken vindt, als iemand daarvan afkeerig is. Of men nu zoo moet lezen als boven beschreven, dan wel anders — daarover, zoo de Heere wil — een volgendend keer.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde Gezindheid.

Ned. Geref. Kerken.

BEROEPEN: Fijnart, W. Sieders te Vlaardingen. — Eoschede, D. J. B. Wijers te Hilward.
AANGENOMEN: Voorburg, C. Stelma te Wijk. — Breda, J. J. A. Ploos van Amstel te Reims, C. A. — Aarlanderveen en Capelle aan den IJssel, W. Mulder Jr. te Harderwijk. — Vreeswijk, D. Bakker te Apeldoorn. — Rotterdam, P. J. W. Klaarhamer te Middelburg. — Zuidwilde (cl. Groningen), P. N. Kruiswijk te Hoogeveen.

Tot oefenaar bij de Ned. Geref. kerk te Sloten (N.H.), is door den kerkeraad benoemd de heer A. Janse, onderling.

Christelijke Gereformeerde Kerk.

DIETSTAL: Wijhe, C. B. Bavinck, W. H. Oosten en C. B. Schoenmakers, candidaten.

BEROEPEN: Nazeltje en Makkum, M. Meijering, cand. aan de Theol. school te Kampen. — Brielle, H. Alting te Westbroek, C. A. — Rouveen, C. R. Schoenmakers, cand. te Kampen.

AANGENOMEN: De Lier, W. de Jonge te Zalk en Veenendaal.

BERADANT: Kampen, A. M. Donner te Assen.

Synodale Genootschapskerk.

TOEGEGANG VAN BEROEP: 's-Graveland, R. Jaarsma te Bolk.

BEROEPEN: Mulden, H. Lambers te Longenhouw en Schietens. — IJgen, A. Buijsing Damst te Oudenk. — Engwierum, J. P. Eizinga te Ferwerd. — Kokseng, P. Bongers te Emmen Buiten. — Bussum, A. H. L. de Bel te Wateringen. — Lunteren, A. J. van Wijngaarden te Mildrecht. — Ede, C. Bontboom te Driskland. — Goosga, C. A. W. Hoeksema te Burum. — Rockanje en Ammerol, T. Eppens, cand. te Groningen. — Ophude, J. W. H. Kalkman te Alphen aan den Rijn. — Rotterdam, H. H. Barger te Vlaardingen. — Schipluiden, W. van Esveld te Brakel. — Haren, A. A. J. G. van Walsum J. J. te Dint.

AANGENOMEN: Heino, C. F. M. Deelman te Tricht. — Zwijndrecht, W. P. van Lindendek te Kampen. — Mommekindam, T. Rinses te Oudega, C. A. (cl. O. N.).

BERADANT: Amersfoort, A. J. Th. Jonker te Ellecom. — Maassluis, H. ten Kate te Harderwijk. — Noordwilde, L. J. van Hoorn te Scherpenzeel. — Aalsmeer, P. Bongers te Emmen-Buiten. — Nieuw-Beerland, A. S. Talma A.W.Lm. te Heinoord. — Gamaran (cl. Zalt Bommel), J. G. Bruining te Schoonhoven. — Wolsom en Westhem, J. Hoekstra te Workum. — Neerlandbroek, J. C. G. Gobius du Sart te Benthuizen, C. A.

EVANG. Luth. Kerk.
BEROEPEN: Oude-Pekela, J. W. Pont te Tiel.

Correspondentie.

Aan den Weleerw. Zeer gel. heer Ds. J. H. C. Wagener, pred. te Antwerpen, *Weleerw. Zeer gel. Heer!*

In uw ingezonden stnk in No. 655 van de *Herant*, vraag u opgave van den naam en de woonplaats van den inzender van het stuk, dat in de *Herant* van 8 Juni een plaats vond en ook handelde over de Belgische Hervormde kerk, die erkend is door den Staat. Niemand anders dan de ondergeteekende is van de door u gewraakte woorden de schrijver. In een buitenlandsch blad las ik eenige mededeelingen omtrent den arbeid der Belg. Zendingskerk, die nam ik over en voegde er eenige opmerkingen aan toe. Voor het geschreven ben ik geheel en alleen verantwoordelijk en hoop mij ook daarvoor in het volgend nummer van dit blad te verantwoorden.

Geloof mij,
Uw dw. dr.
W. F. A. WINCKEL.

Advertentiën.

Den 3den Aug. e.k. hopen onze geliefde Ouders:
JACOB VAN REENEN
EN
ANN ELISABETH WETZEL
HUNNE
25-jarige Echtvereeniging
TE HERDENKEN.
Hunne liefhebbende Kinderen.
Receptie: Zondag 3 Augustus a. s.,
Prinsengracht 24.

Het behaagde den Heere, na een smartelijk lijden van slechts weinige dagen, van ons weg te nemen, onze eenige lieveling
SYKE FRANCINA,
op den beminnelijken leeftijd van 8 jaren.
Sterke de Heere ons in deze voor ons zoo pijnlijke beproeving.
A. C. VAN DRIMMELEN.
L. M. VAN DRIMMELEN—
VAN MOURICK.
Klundert, 19 Juli 1890.

Te Koop:

voor den meestbiedende, de jaargangen der *HERANT* van 1883 tot en met 1889. Brieven franco, onder lett. K, aan de boekhandelaars J. v. GOLVERDINGE & Zn., Den Haag.

Classikale Credentiebrieven

voor de Ned. Geref. Kerken, per 25 stuks f. 0.45, per 100 stuks f. 1.60, franco per post tegen inzending van postwissel. Verkrijgbaar bij JAN HAAN, te Groningen.

Is verschenen bij den uitgever K. I.E. COINTRE, te Middelburg:

Het recht, de kracht, de grond der hope tot de stichting en instandhouding van onze Hoogeschool met den Bijbel.

TOESPRAAK, gehouden in de ure des gebeds ter inleiding van de 10de jaarvergadering der Vereen. voor H. O. op Geref. grondslag, door P. J. W. KLAARHAMER, Bedienaar des Woords te Middelburg. Prijs f. 0.30.

Uitgave van A. FISSCHER, --- Utrecht.

IS VERSCHENEN:

Verkondigt den dood des Heeren totdat Hij komt.

Zeven Leerredenen,

NAAR AANLEIDING VAN

Ps. CXXX: 3 en 4. De waarachtige zelfbeproeving. Jes. XII: 1b. Heilsame toorn. Joh. I: 40. De tiende ure. Jes. LV: 3. Hoort en uwe ziel zal leven. Jes. XXXIII: 21a. De Heere aldair bij ons heerlijk. Jes. XXXIII: 21b. Een plaats van rivieren van wijde stroomen. Hebr. IX: 27, 28. Zal ten andere maal zonder zonde gezien worden.

H. HOEKSTRA,

Predikant te Utrecht.

Uitgegeven ten voordeele van een Wijklokaal der Ned. Gereformeerde Diaconie. Prijs f. 0.75.

Bij alle Boekhandelaars te ontbieden, of na ontvangst van postwissel franco toezending.

Op de Natuurbleekerij

van Grootelekerk en Goedwater, kunnen nog DROEGE WASSCHEN worden aangenomen. Adres N. VAN DOOIJEWERT, Bleekerij te Oosterbeek.

Woensdag a. s. verschijnt bij A. FERNHOOT, te Amsterdam:

LEERREDE

Naar den Vierden Zondag van den

Heidelbergschen Catechismus,

door
Dr. W. VAN DEN BERGH,
in leven Predikant bij de Gereformeerde Kerk van Voorthuizen.

Uitgegeven ten voordeele van de
SCHOOL MET DEN BIJSEL TE KOOTWIJKEBROEK,

door
H. W. VAN LOON,
Predikant te Amsterdam.

Dr. VAN DEN BERGH gaf nooit een leerrede in druk. Deze werd kort voor zijn dood gesteld, maar nimmer uitgesproken.

De prijs is f. 0.15.

Tegen overmaking van het bedrag in postzegels of per postwissel volgt onmiddellijk toezending.

Tractaat van den Sabbath.

Historische dogmatische studie,
door
Dr. A. KUYPER.

Prijs f. 1.60. Gebonden f. 2.10.
Amsterdam. J. A. WORMSER.

De Geldigheid

van de
Oude Kerkenordening

der
Nederl. Gereformeerde Kerken.

REDE
gehouden bij de overdracht van het Rectoraat der Vrije Universiteit,
den 21sten October 1889,

door
F. L. RUTGERS,

Theol. Dr. en Prof.
Met aantekeningen en actestukken.
Prijs f. 1.20.

Amsterdam. J. A. WORMSER.

Uitgaven van J. A. WORMSER, te Amsterdam.

WERKEN van Dr. A. KUYPER.

Het werk van den Heiligen Geest.
Deel I. Voor de kerk in haar geheel; Deel II en III. Voor de enkele personen. In fraaie stempelband f. 8.90; ingenaaid f. 7.50.

Afsonderlijke deelen zijn niet verkrijgbaar.

Dagen van Goede Boodschap.
I. In den Kerstmisnacht. II. De Paaschmorgen. III. Op den Pinksterdag. IV. Oud- en Nieuwjaar.

Prijs van de geheele serie in vier fraaie stempelbanden f. 5.60; in vier deelen ingenaaid f. 3.60. Elk deel is op zichzelf compleet en verkrijgbaar, geb. à f. 1.75, ing. à f. 1.20.

Gomer voor den Sabbath.
Meditatie over en voor den Sabbath. Prijs f. 1.90; in stempelband f. 2.40.

Uit het Woord. Bijbelstudien.
Eerste serie, deel II. Tweede serie, deelen I, II, III. Prijs per deel f. 3.40. Gebonden f. 3.90. Deel I en II van de Eerste Serie zijn uitverkocht.

Honig uit den Rotssteen.
DEEL II.

Part. prijs f. 2.90. Gebonden f. 3.40. Deel I is uitverkocht.

De drie Formulieren van Eenigheid,
voor kerkelijk en huiselijk gebruik, benevens het Kort Begrip der Christelijke Religie, uitgegeven door de Predikanten C. A. RENIER en B. VAN SCHELVEN. Zevende Vijftiende. Prijs gecantonneerd f. 0.40; 25 ex. f. 9.50; 50 ex. f. 18.—. In rood linnen stempelband f. 0.90. Dezelfde uitgave met wit papier voor handteekeningen f. 2.50.

De vleeschwording des Woords.
Prijs f. 1.90. Gebonden f. 2.40.

De twaalf Patriarchen.
Bijbelsche Karakterstudien. Prijs net ingebonden f. 1.—, ingenaaid f. 0.75.

Gedrukt ter Kon. Ned. Stoomdrukkerij, Warmoesstraat 106 Amsterdam.

Vrije Universiteit.

Bij het eindigen van den academischen cursus hebben weder drie »hospitanten", die hun studietijd alhier volcindigd zagen, ons verlaten. 't Zijn nu reeds onstreeks een twintigtal »alumni" van onze geliefde stichting, die de vrucht hunner studien mogen doen ten goede komen aan de kerk en aan de school. Zij hebben allen een loffelijk getuigenis onder ons achtergelaten. En voor zoover zij ondersteuning ontvingen uit het studiefonds, ter tegemoetkoming in de meest noodzakelijke onkosten, die de tijd van het studentleven, hoe sober ook aangelegd, altijd meebrengt, mogen wij met dankbaarheid zeggen, dat de hulp, door zoo veler liefde geboden, aan hen goed besteed is.

Nu zijn intusschen de sollicitanten, nieuw aankomende studenten, voor de leeggevallene plaatsen in het Hospitium, en ter verkrijging van eene toelage uit het studiefonds, al weer meerdere dan het getal dergenen die ons verlieten. Wij weten er geen raad mee. En zien daarbij tevens de noodzakelijkheid in om de toelagen, die tot nog toe toegewezen zijn, aanmerkelijk in te krimpen vanwege het voortdurend tekort, waarmee de rekening van het studiefonds telken jare, en niet het minst het laatste jaar, sluit.

Wij zijn zoo vrij vrienden en belangstellenden, inzonderheid hen die den zegen, welken de Heere in de Vrije Universiteit ons schonk, reeds op de proef hebben mogen leeren kennen, op de noodzakelijkheid van voortdurende en steeds overvloediger hulp te wijzen. Het zou ons moeilijk vallen jongelingen die zich met goed getuigenis, en als zulken die »van goede hope" zijn, bij ons aanmelden, te moeten afwijzen. Laat dit, indien 't al moet, niet behoeven te geschieden uit oorzaak van onze traagheid en onverschilligheid. Integendeel: een ieder onzer doe ook hierin wat zijne hand vindt om te doen; wekke anderen mede daartoe op; en worde zelf opgewekt tot een blijmoedig geven, in ontmoediging dank voor de rijke en onverdiende zegeningen, waarmee de Heere ons telkens voorkomt; en onder veel dankerkentenis dat het Hem behaagt nog eer in onzen lande te doen wonen!

DE HARTOG.

In dank ontvingen:
Voor de Vereeniging:

Aan contributiën: Door den heer Ph. de Wolff te Sneek f. 157; aan collecten: door Ds. C. W. E. Ploos van Amstel van de Ned. Geref. kerk te Hantum, C. A. f. 8.87, door den heer Jb. Rivier van de Ned. Geref. kerk te den Bommel, f. 7.50; aan schenkingen: door den heer Arie Verdijn van de Stuyverser. Alfen-Oudshoorn f. 18.50; door den heer W. Hovy van H. v. d. Snel te Anjum bijgebrachte ½ centen f. 1.16; door den heer Ph. J. de Wolff van A. M. te S. f. 10; door den heer H. J. de Heer te Leiden van J. M. voor het lezen van de *Herant* f. 1; van den heer B. f. 0.60, gecoll. in de kerk f. 1, samen f. 2.60.

Voor het Studiefonds:

Bij Prof. Dr. A. H. de Hartog N. P. Tuinga te Franeker f. 5.

S. J. SKEFAT, penningmeester.

Hilversum.

De ster, de boven.

De kandelas kerk zelve bra

En al de bestaat hierin, dit licht op d

Toch is er l van beneden l

Al haar gla

En ook wa

kandelaar woi

dat van boven

Ontstoken

in goede wer

zijn kerk ver

gewrocht door

boven is, en i

heerlijkheid in

Overal dus

buiten een wi

is de duistern

van uit zijnen

aarde. Daar

Daar staat een

is de duiste

licht.

Dat licht m

zijn, dat doet

Zoolang er

gloort, zendt

sel uit.

En dan eer

heeft uitgegle

schijnsel op,

plaats weer n

Toch gaat

toe; want om

dijlijk licht is

uitgaan.

Dat licht

een eeuwig li

Maar wat

eeuwig licht

dezelfde godd

ontferming in

gouden kand

toorn dien g

stad of dorp